

MÉSZÖLY ÁGNES

Nap aranya, Hold ezüstje

FELNŐTT MESÉK
VIIVE NOOR KÉPEIHEZ

TREND

MÉSZÖLY ÁGNES

Nap aranya, Hold ezüstje

Felnőtt mesék Viive Noor képeihez

TREND

Minden jog fenntartva, a kiadvány egészének vagy bármely részének a kiadó írásos engedélye nélküli sokszorosítása, másolása, egyéb engedélyköteles felhasználása – beleértve a kiadvány digitalizálását és ily módon történő többszörözését, nyilvánossághoz közvetítését – szigorúan tilos!

A kiadó könyveit kedvezménnyel
megrendelheti webáruházunkban:
www.mora.hu

© Mészöly Ágnes, 2023
Illusztráció © Viive Noor, 2023
© Trend Kiadó, 2023

Nap aranya, Hold ezüstje

Élt egyszer egy király, kinek nagyobb volt a birodalma, mint amit a Nap reggeltől estéig, a Hold estétől reggelig bejár. Palotája a főváros feletti fennsíkon terpeszkedett. Minden égtáj felé arannyal borított kapuk nyíltak, az eget pedig ezüsttel fedett tornyok és kupolák ostromolták. Gazdag volt az ország, és gazdag a város, de a palota kincseiről fogalmat sem alkothattak az egyszerű földi halandók. Falain belül nyoma sem volt csúfnak, torznak vagy hibásnak, kertjeiben a föld legkülönlegesebb növényei nyújtottak árnyékot, ligeteiben szelídített vadállatok gyönyörködtették a sétálókat, díszesen faragott szökőkútjaiból kristálytisza víz vagy bódító bor szökött az ég felé.

A királynak egyetlen leánya volt, akiről a birodalom minden költője verset próbált írni. Mindhiába: emberi szó nem festhette le a gyönyörű-

ségét. A királykisasszony gondtalanul élt a csillogó palotában, egyetlen napra sem hagyta el e földi édent. Szolgák hada leste a gondolatait, ám ő legszívesebben magában sétálgatott a palota végtelen folyosóin vagy zegzugos kertjében, pórázon vezetve különleges, hatalmas gyíkját. A félelmetes hüllő a királynő szobájának küszöbén aludt. Senki rossz gondolat nem közeledhetett a kisasszonyhoz, mert a gyík erős harapása, tűéles fogai soha nem múló sebeket ígértek. A szolgák suttogták, hogy alkalomadtán, a gránátalmaliget árnyas fái alatt a királykisasszony még beszélget is a gyíkkal, de ezt persze nem hitte el nekik senki, hiszen a szolgák feje még a legtökéletesebb birodalom leghatalmasabb királynőnek palotájában is kelekótya, nyelvük pedig hamari.

Az öreg király egy nap elhatározta, hogy férjhez adja a lányát, ám a királykisasszony egy gránátalmakerti séta után kijelentette, hogy csak ahhoz hajlandó hozzámenni, aki elhozza neki a Nap aranyát és a Hold ezüstjét; mert ahogy egy régi jövendölés megírta, aki azokat birtokolja, örökké káprázatos lesz, mint a Nap, és mindig megújul, mint a Hold. A király futárokat küldött hát szerte a birodalomba, hogy a leány kívánsága kihirdetessék. Tudomására is jutott mindenkinek, még az utolsó falu utolsó koldusának is, s elindult a birodalom összes valamirevaló nemes ifjúja, délceg legénye, szegény ördöge a Nap és a Hold birodalmába. De hiába ostromolták az eget hatalmas létrákkal, hiába építettek felhőkbe vesző tornyokat, senki sem érte el a legmagasabb égi szférát: senki sem volt képes elhozni a Nap aranyát és a Hold ezüstjét a királynőnek.

A birodalom legszélén, ahol az égi és a földi vizek összeérnek, élt három fivér. Csónakjukkal bejárták az alsó és a felső tengereket, hálójukba bőven akadt hal, polip, fellegfoszlány. Nagy ritkán elvitték a zsákmányt a legközelebbi falu piacára, néhanapján meg hozzájuk állított be egy-egy kereskedő sózott halért, pácolt polipkarért, fellegkönyvéért. A királynő kívánságának híre a fivérek portájára is elérkezett. A legnagyobbik egy sóhajtásnyit sem várt, evezőt kapott a kezébe, és meg sem állott a Nap és a Hold kertjéig. A kert egy sötétbe burkolózott égi szigeten rejtőzött. A Nap éppen égi útját járta, így a fiú a sziget közepén magasodó hatalmas csarnokban trónoló Holdat köszöntötte alázatosan, majd e szavakat intézte hozzá:

– Fényes Hold, kérlek, add nekem az összes ezüstödet és a Nap minden aranyát! Királyunk leánya ahhoz megy feleségül, aki a lába elé teszi

e kincseket. Én feleveztem az udvarotokba, nem törődve a szférák határá-
nak veszélyeivel – ne tagadd hát meg tőlem a kérésemet!

A Hold nyájas mosollyal bólintott, elővett egy szelencét, kinyitotta,
és két intéssel a piciny dobozba gyűjtötte a világból a Hold összes ezüst-
jét és a Nap összes aranyát. Majd rácsukta a fedelet, és komoly szóval így
szólt a legidősebb fivérhez:

– Nem tagadhatom meg kérésedet, mert aki képes átlépni az ég ha-
tárát, érdemes arra, hogy a kívánságát teljesítsük. Tudnod kell azonban,
hogy kérésed esztelen és gonosz: nem lesz többé szürke csillogás a holdas
éjeken, nem lesz aranyló déli verőfény. Vidd hát a világ legnagyobb kincseit
a palotába, de jól vigyázz: a dobozát csak a királylány nyithatja ki, senki
más. Ha nem fogadod meg a szavam, keserű halállal lakolsz!

A legidősebb fivér boldogan ült vissza a csónakjába. Mire levezett
a földi vizekhez, leszállt az éj, de eszében sem volt pihenni, azonnal tovább-
indult, immár gyalogosan, a királyi város felé. Útja egy sötét erdőn keresz-
tül vezetett. Vakon botorkált előre, mert a fényevesztett telihold nem vilá-
gította be az ösvényt. A holdsugarak nem csillantak meg a fák hófehér
kérgén, nem neszezték éjszakai állatok az ezüstitelen félhomályban. Halott
és rideg volt a világ.

„Nem lehet, hogy a királylány kénye-kedve miatt ilyen árva legyen éj-
jelente minden” – mondta magában, és feledve a Hold figyelmeztetését,
kinyitotta a szelencét. A dobozból kiszabaduló arany és ezüst azonban
olyan forró volt, hogy menten porrá égette őt – nem maradt belőle más,
csak pár megszenesedett ruhafoszlány. Az erdőbe ellenben visszatért az
élet és a holdfény.

Telt-múlt az idő, s mivel nem érkezett hír a legidősebb testvérről, a kö-
zépső is útnak eredt. Ő is eljutott a Nap és a Hold udvarába, a Hold neki
is felajánlotta a szelencét, és őt is figyelmeztette, hogy csak a királylány
nyithatja ki. A középső fivér is az éj közepén ért vissza a földre, és ő is meg-
rettent a fénytelen éjszaka halott csöndjétől, de állhatatosan ment és ment
a királyi város felé. Ám amikor felvirradt a reggel, a napfény nem aranyozta
be vidám kedvvel a hajnalt. A mező színei megfakultak, az ég kékje elhalvá-
nyodott, az állatok és az emberek leszegett fejfel gubbasztottak vackukon.

„Nem lehet, hogy a királylány kénye-kedve miatt ilyen halott legyen
nap nap után a világ” – gondolta a középső testvér, és feledve a Hold figyel-

meztetését, ő is kinyitotta a dobozát. Porrá is hamvadt, ugyanúgy, mint a bátyja, ám a világ újra régi erejében ragyogott.

Néhány héttel később útra kelt a legkisebb fiú is. Udvarias mosollyal köszöntötte a Holdat, átvette tőle a szelencét, megígérte, hogy semmiképpen sem nyitja ki, aztán visszazállt a csónakjába. Az apró ladikot igencsak megviselte a veszélyes út: alig indult visszafelé a szigetről, szivárogni kezdett belé a víz, és a fiú majdnem hajótörést szenvedett. Végül mégiscsak kikötött valahogy a szárazföldön, s útnak indult a Birodalom szíve felé.

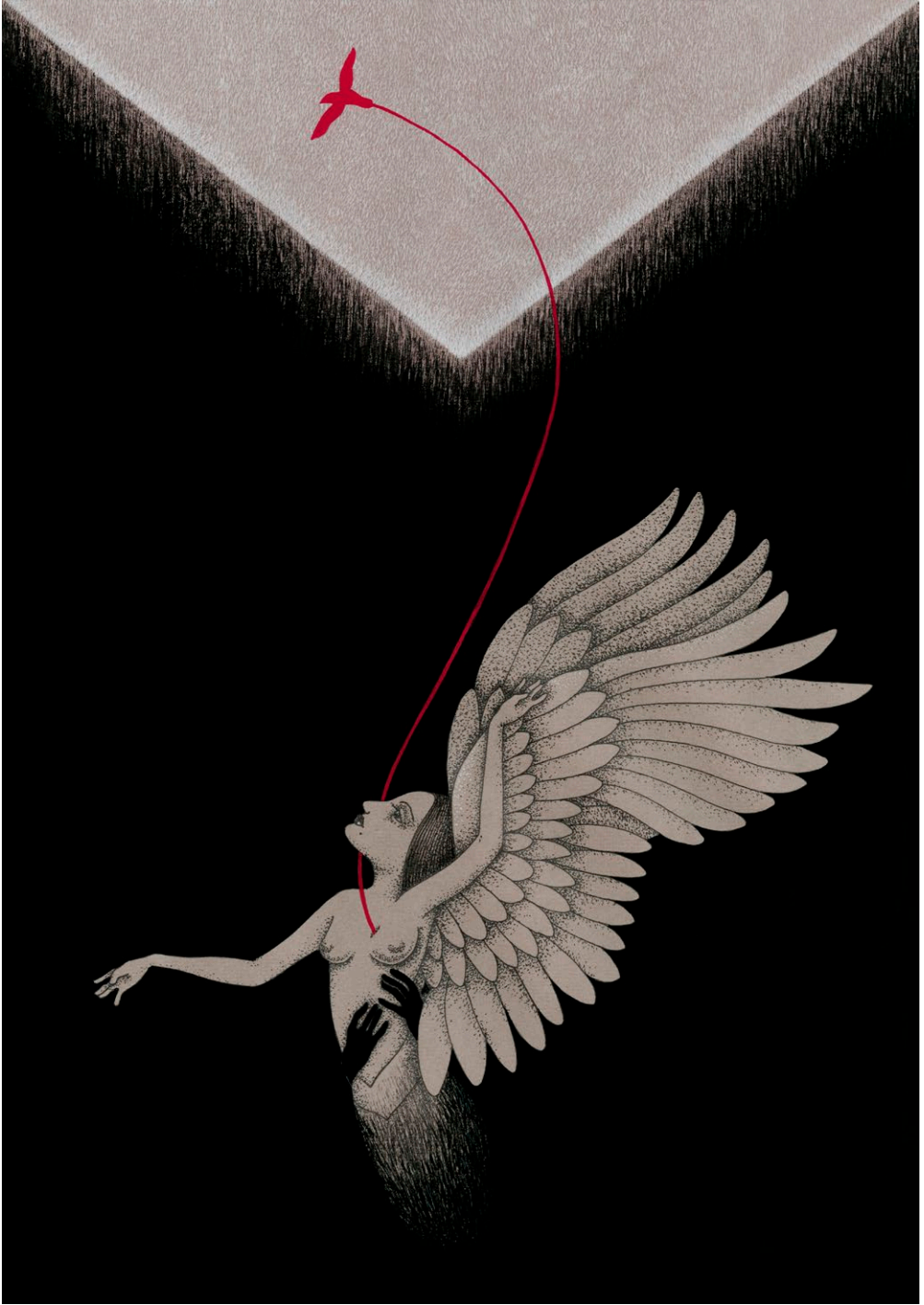
S bár nem volt könnyű, betartotta a Holdnak tett ígéretet: hiába rettegett az ezüst árnyékok nélküli éjszakákban, hiába borzadt a fakó nappalok során, csak ment, ment kilenc nap és kilenc éjjel, és ha szíve elgyengült a halott éjjelektől vagy a színtelen nappaloktól, maga elé idézte a királylány gyönyörű arcát.

A tizedik nap reggelén, halálosan kimerülve végre megérkezett a palotába. A pompás épület aranykapui sápadtan szomorkodtak, ezüsttornyai és -kupolái szürkén meredeztek a vigasztalan, ólomszínű ég felé. Az udvari nép kedvetlenül tette a dolgát, egyedül a királylány várakozott izgatottan: ő pontosan tudta, mit jelent a világ hirtelen színtelensége. Épp kedvenc gránátalmafája alatt üldögélt, és szeretett óriásgyíkját kényeztette válogatott finomságokkal. Alig hitt a szemének, amikor az udvarmester a színe elé vezette a szakadt ruhájú, csonttá soványodott alakot, és az elmondta, mi járatban van, mert a várakozás hosszú napjain hősiesebbnek, magasztosabbnak képzelte jövődöbelijét. Ennek ellenére bájos mosollyal jutalmazta a hőst, majd mohón a szelencéért nyúlt. Ám amikor kinyitotta, pontosan ugyanúgy járt, mint a legidősebb és a középső testvér. A színek és az élet visszatért a világba, a leány gyönyörű alakja, mézsárga hajkoronája, bőrének halovány simasága azonban egy szemvillanás alatt egy marék hamuvá oszlott. S nem csak ő égett porrá: vele pusztult hatalmas gyíkja is. Egy szolgáló, aki a gránátalmafák mögül leselkedett, tisztán hallotta, hogy a gyík utolsó sóhajtásával még megátkozza a legkisebb fiút, de elmondani ezt már nem tudta senkinek: a rémes látványtól örökre elakadt a szava.

Az udvarmester észvesztve rohant a királyhoz, a legkisebb testvér pedig lélekszakadva menekült. A palota lakói rémületükben azt sem tudták, mit csináljanak: a hölgyek sikítottak vagy aléltan rogytak össze, az udvaroncok az udvarmester példáját követve kétségbeesetten szaladtak

a királyhoz, a katonák a fegyverükhöz kaptak, és a fiú nyomába eredtek, de hiába keresték mindenfelé, sehol sem találták.

A legkisebb fiú kisurran a palotából, fejvesztve iszkolt, szaladt három nap és három éjjel, míg csak haza nem ért. Ott azonnal a csónakjába ugrott, és elindult fel, fel az égi vizekre, hogy számonkérje testvérei és a királylány halálát a Holdon és a Napon, de az éjsötét szigetet, ahol a Hold és a Nap lakozott, áthatolhatatlan felhőtakaró övezte. A fiú addig ostromolta a viharfellegekből épített falat, míg a csónakja darabokra nem tört. Ő maga a hullámokba veszett, a lelke azonban azóta sem lelt nyugalmat: néha dühös orkánként, máskor állhatatos szellőként próbál a Nap és a Hold kertjébe jutni, csak hogy a viharfelhők mindig útját állják. S ha bárki megközelíti az égi szféra kristályhatárát, hatalmas vihart korbácsolva ő űzi el az égbolt közeléből az oktalan halandót.

A kereskedő lánya

Messze-messze, egy távoli birodalomban élt egy kereskedő. Mahoválnak hívták, s bár inkább jómódú volt, mint gazdag, aki csak ismerte, irigyelte őt. Mert volt, akinek a pénze jobban fialt, volt, akit kevesebb veszteség ért a karavánutakon, de senkit nem várt olyan szépséges asszony otthon, mint Mahovált. A férfi hazatérve ajándékokkal halmozta el feleségét, s amikor az gyönyörű kisleánynak adott életet, még veszélyesebb utakat vállalt, hogy gondtalan életet biztosítson asszonyának, aki hónapról hónapra sóhajtozva várt rá a városuk közepén álló, rácsos ablakú házban.

Az ifjú feleség néhány év alatt elunta a magányt és a bőséget. Míg Mahoválnak karavánjával távoli birodalmak portékáiért utazott, ő vándorokat, színészeket, csepűrágókat fogadott be az otthonába. Lakomával vendéget meg minden arra járó semmirekellőt, s nemegyszer még az ágyát is megsztotta velük. Leányával sem sokat törődött, egy öreg dajka gondjaira bízta. Arra azonban ügyelt, hogy amikor hazatér, a férje mindent a lehető legnagyobb rendben találjon. Friss kenyérrel és borral fogadta, saját kezűleg nyitott neki kaput, s abban a néhány napban, míg Mahoválnak erőt gyűjtött az újabb útra, minden földi jóval elhalmozta. Ám egyre kevésbé élvezte gondtalan életét, s egy hajnalon elhatározta, hogy nem marad tovább takaros házában. Magához vette legértékesebb ékszereit, batyuba kötötte kedvenc ruháit, és csupán egyetlen percre állt meg gyermeke ágya mellett.

– Légy szabad! – suttogta az áldást vagy átkot, azzal kisurrant a kert hátsó kapuján, hogy a város szélén csatlakozzon egy éhenkórász vándorcirkuszhoz.

Mahoválnak szinte esztétét vesztette, amikor néhány hét múlva hazatért, és felesége helyett a kezét tördelő szakácsné nyitotta ki neki a nehéz vaskaput. Tört-zúzott haragjában, szolgának, dajkának nem volt megállása

a színe előtt. Csak akkor csillapodott, mikor észrevette, hogy leánykája, Virella könnyes szemmel figyeli egy nehéz bársonyfüggöny mögül.

A kereskedő a következő napokban elkótyavetyélte mindenét. Alig néhány málhányi holmit hagyott meg, s gyermekével együtt messzi vidékre költözött, ahol sem a nevét, sem a vele megesett szégyent nem ismerte senki. Új házat vásárolt, újra kereskedni kezdett, s lassanként ismét takaros vagyona tett szert. A lány is felcseperedett, egyre szebb lett, kedvességének és okosságának híre pedig bejárta a várost. Ám a hírek igazáról csak kevesen győződhetek meg, mert Mahová! szigorúan megtiltotta, hogy Virella felügyelet nélkül szóba elegyedjen bárkivel. Ha hosszabb útra ment, minden lépését szolgálkkal vigyáztatta. A leány őszinte szeretettel csüggött apján, mindenben alávetette magát akaratának, s bár néha vágyakozva nézte rácsokkal védett ablakából a város forgatagát, egyetlen szóval sem említette, hogy szívesebben barátkozna az utcán trécselő kisasszonyokkal, mint a házi cselédekkel. Néha, amikor a nap aranyló fénnel locsolta be a szomszédos házak tetejét, elképzelte, hogy öklömnyi, vérvörös tollú madárrá változik, kirepül a rácsok között, és olyan magasra száll, hogy apró hangyáknak látja csupán az utcákon sürgölődő embereket. Éjszakánként, amikor az egész ház a legmélyebb álomba szédült, nemegyszer a vérvörös tollú madárral álmodott. Ilyenkor arra ébredt, hogy a szíve úgy kalapál, mintha ki akarna ugrani a mellkasából.

Virella soha nem nyaggatta apját a vágyaival, és nem beszélt e különös rémálmokról sem. Tudta, hogy Mahová! így is kétségek között vergődik útjai során, a féltés ólomabroncsa szorítja össze a szívét minden lépésnél, s félelmei fokozódnak, ahogy az otthonához közeledik. Azt is tudta a lány, hogy a szorítás csak akkor enged, mikor apja belép a háza ajtaján, és ő könnyű léptekkel szalad átölelni a megfáradt utazót. Gyerekszíve mélyére rejtette hát gondolatait, cserfességgel, kedvességgel, szófogadással fedte el őket. S míg apja távol volt, mesésép rajzokat készített neki, így hálálta meg Mahová! pazar ajándékait.

Teltek a hónapok, múltak az évek. Egy este a kereskedő éppen hazafelé tartott, amikor szörnyű égiháború tört a városra. Bár alig egy fertályóránymira volt otthonától, s a félelmei űzték, hajtották gyermeke felé, kénytelen volt behúzódni egy fogadóba a kíséretével együtt. Jó ideig csak a tornác alatt toporogtak, remélve, hogy csendesedik az eső, és alábbhagy

a szélvihar. Ám egy idő után már látta Mahovál, hogy az est leszállta előtt esélyük sincs elérni az otthonukat. Szobát bérelt hát az embereinek, a málhásokat az istállóba köttette, ő maga meg levonult az ivóba, s csatlakozott az egyik asztaltársasághoz.

Igencsak vegyes kompánia volt, és tagjai kockajátékkal múlatták az időt. A kereskedő egy kupa bort rendelt magának, s tisztelettel megkérdezte, beállhat-e a játékba a következő körben. Az asztalnál ülő vagányok már látták maguk előtt, ahogy megkopasztják a tehetős utazót, helyet szorítottak hát neki. Mahoválnak viszont esze ágában sem volt veszíteni, sőt, mintha megbabonázta volna a kockákat, egyre-másra söpörte be a többiek tétjeit. Végül csak egyetlen ellenfele maradt: egy nagyhangú férfi, aki varázslónak mondta magát. Ám úgy látszik, cserben hagyta a tudománya, Mahovál ugyanis lassacskán az utolsó garast is elnyerte az erszényéből.

– Csak egyetlen revansot, egyetlen visszavágót még – kérlelte a varázsló a kereskedőt. – Ha ebben a körben is veszítek, teljesítem a szíved legtitkosabb kívánságát. Kérhetsz gazdagságot, szerelmet, hatalmat, bármit módomban áll megadni! Csak ezekkel a nyavalyás kockákkal nem bírok sosem...

Mahovál belement az alkuba: újra perdültek a kockák, és újra ő nyert. Az asztaltársaság lélegzet-visszafojtva várta, mi lesz a kereskedő szíve kívánsága.

– Azt akarom – hajtotta le Mahovál az utolsó korty bort –, hogy a lányom, míg a szíve a mellkasában dobog, soha ne hagyjon el engem.

– Ugyan már, micsoda ostobaság! – csapott az asztalra a varázsló. – Kívánj bármi mást, csak ne ilyen nevetséges számárságot!

– Minden lány elhagyja az apját, különben szégyenszemre vénlány lesz belőle – tódította valamelyik ivócimbora.

– Kérj inkább vagyont vagy szerencsét magadnak! Békés öregkort, a lányodnak gazdag kérőket! – vágta egymás szavába az asztalnál ülők. De Mahoválnak esze ágában sem volt változtatni a kívánalmán.

– Pontosan elmondtam, mi a kívánságom, mágus uram – felelte macacsul. – És nem fogom megváltoztatni csak azért, mert a kocsmai csőcselék nem ért egyet velem. Ha persze nem tud efféléket teljesíteni, kérhetek kalapból előugró nyulat vagy papírmasé pillangókat is – tette hozzá gúnyosan.